Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Stratégiai jövőkép az energetikai átmenetről az EU stratégiai autonómiájának lehetővé tétele érdekében

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2023/C 75/15)

Előadók: **Thomas KATTNIG**
Lutz RIBBE
Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI

Közgyűlési határozat:	2022.1.20.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (2) bekezdése saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.10.4.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.10.26.
Plenáris ülésszak száma:	573.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	197/9/12

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1. 2021 végén az EGSZB úgy döntött, hogy átfogó jövőképet dolgoz ki az energetikai átmenetre vonatkozóan. 2022. január 18-án ezért úgy határozott, hogy a szekcióknak és a CCMI-nek az energetikai átmenet különböző szempontjairól szóló saját kezdeményezésű véleményekkel kell hozzájárulniuk a *Stratégiai jövőkép az energetikai átmenetről a fenntartható fejlődés érdekében* című átfogó véleményhez.

Az Oroszországi Föderáció által indított katonai inváziót követően kialakult jelenlegi ukrajnai helyzet azonban az energetikai átmenetet a prioritások élére helyezte, hiszen annak az EU energiaellátására és az energiaárakra gyakorolt következményei példa nélküliek.

A jelenlegi válság fényében, és figyelembe véve azt a célkitűzést, hogy 2030-ig meg kell szüntetni az EU orosz gáztól való függőségét, ez az EGSZB-vélemény átfogó jövőképet vázol fel az energetikai átmenettel kapcsolatban az EU stratégiai autonómiájának kiépítése és előmozdítása érdekében az energiaügy területén.

A hosszú távú stratégiai jövőkép kialakítása érdekében ez a keretvélemény a következőket foglalja össze:

— az ágazati saját kezdeményezésű vélemények következtetései és ajánlásai ([1]),

— a REPowerEU-ról és a REPowerEU tervről szóló véleményekből, valamint a soron következő jogalkotási javaslatokból levont következtetések, valamint

— az EGSZB korábbi véleményeinek következtetései és ajánlásai.

1.2. Az EGSZB felhívja a figyelmet annak kockázatára, hogy a jelenlegi energiaválság együttes gazdasági és társadalmi hatásai nyomás alá helyezik a demokratikus rendszert, hacsak nem találunk megfelelő megoldásokat. Ezért az EGSZB támogatja a legsürgetőbb kérdések kezelését célzó azonnali intézkedések végrehajtását, különösen azt, hogy az ellátás biztonságát úgy kell elérni, hogy az „minél megfizethetőbb” költségekkel járjon mind a fogyasztók, mind az ipar számára, amelyeket súlyosan érint a jelenlegi drámai áremelkedés.

([1]) HL C 486., 2022.12.21., 67. o., HL C 486., 2022.12.21., 88. o., HL C 486., 2022.12.21., 53. o., HL C 486., 2022.12.21., HL C 486., 2022.12.21., 59. o., HL C 486., 2022.12.21., 23. o., HL C 486., 2022.12.21., 198. o.

1.3. Az éghajlatváltozás egyre inkább keserű valósággá válik Európában. Emellett az Ukrajna elleni agresszív orosz invázió által súlyosbított jelenlegi energiaválság egyértelműen azt mutatja, hogy mind az európai energiaunió, mind a zöld megállapodás keretében javasolt célok és intézkedések lényegében helyesek, de nem elég ambiciózusak. Egyelőre nem elégségesek ahhoz, hogy Európát egy biztonságos, fenntartható és versenyképes „stratégiai energetikai autonómia" felé vezessék. Ráadásul még mindig túlságosan félénk a megközelítésük. Ezért paradigmaváltásra van szükség.

1.4. A lehető legpontosabban meg kell határozni és széles körben ismertté kell tenni a megújuló energiák terén rendelkezésre álló európai potenciált, hogy ezáltal közös álláspontot alakíthassunk ki az energiaimporttól való függetlenség mértékével kapcsolatban. Különösen a fűtési és a közlekedési ágazat villamosítását, valamint az EU-n belül előállított zöld hidrogén szükségességét kell figyelembe venni.

1.5. E potenciál lehető leggyorsabb kiaknázása mellett még ennél is erőteljesebben ki kell használni az energiamegtakarítási lehetőségeket. A jelenlegi helyzetben az energiamegtakarítás a legjobb módja az azonnali hatások elérésének.

1.6. Ugyanakkor rövid- és akár középtávú intézkedésekre is szükség lesz az Oroszországból érkező energiaellátás kiesésének kompenzálásához. A cseppfolyósított földgáz (LNG) behozatala az egyik ilyen intézkedés. Az EGSZB azonban fontosnak tartja, hogy ez ne hozzon létre a fosszilis tüzelőanyagoktól való újabb hosszú távú függést. Ezt előre figyelembe kell venni a beruházási ciklusban. Összességében a cél nem a függőségek diverzifikálása, hanem a lehető legmagasabb szintű „stratégiai autonómia" elérése.

1.7. Ez az átalakulás nemcsak jelentős technikai kihívás, hanem strukturális kérdéseket is érint. A jövőben az energiatermelés sokkal decentralizáltabb lesz, mint korábban. Ez lehetőséget teremt a városok és a régiók, valamint más új érdekelt felek, például az mkkv-k, valamint az egyéni és közösségi termelő-fogyasztók számára is. Az EGSZB úgy véli, hogy a politikai döntéshozók még mindig nem szolgáltattak egyértelmű jelzéseket, illetve nem hoztak ilyen intézkedéseket arra vonatkozóan, hogy az eddig tisztán energiafogyasztó személyek hogyan válhatnak új szereplővé. Az EGSZB számos véleményében rámutatott arra, hogy az elfogadás a gyors átalakulás elengedhetetlen előfeltétele. A részvételi jogok és lehetőségek jelentik a legjobb módját ennek az elfogadásnak. Ezért nemcsak az a kérdés, hogy hol állítják elő az energiát és milyen forrásból, hanem az is, hogy kinek származhat belőle bevétele. Az EGSZB újfent széles körű és célzott tájékoztatást és figyelemfelkeltő intézkedéseket szorgalmaz, amelyeket az Európai Bizottság és a tagállamok összehangoltan és egymást kiegészítő módon hajtanak végre az üzleti szervezetekkel, a kamarákkal, a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel együtt ([2]).

1.8. Az EGSZB megismétli korábbi véleményeiben kifejtett meggyőződését: nemcsak a társadalmi és regionális kohéziós alapokat, valamint az újjáépítési támogatásokat kell olyan módon felhasználni, amely támogatja az éghajlat-politikai fellépést és az energetikai átmenetet, hanem az éghajlat- és energiapolitikát is úgy kell megterveznünk, hogy az elősegítse a társadalmi és regionális kohéziót.

2. **Általános megjegyzések**

2.1. Az EGSZB felhívja a figyelmet annak kockázatára, hogy a jelenlegi energiaválság együttes gazdasági és társadalmi hatásai nyomás alá helyezik a demokratikus rendszert, hacsak nem találunk megfelelő megoldásokat. Ezért az EGSZB támogatja a legsürgetőbb kérdések kezelését célzó azonnali intézkedések végrehajtását, különösen azt, hogy az ellátás biztonságát úgy kell elérni, hogy az „minél megfizethetőbb" költségekkel járjon mind a fogyasztók, mind az ipar számára, amelyeket súlyosan érint a jelenlegi drámai áremelkedés.

2.2. Az éghajlatváltozási válság következményei súlyosan érintik Európát és a világot. Az EGSZB megismétli, hogy határozottan támogatja a zöld megállapodásban foglalt célkitűzéseket, a stratégiai autonómia megerősítését az energiaellátásban, valamint a fenntartható és klímasemleges gazdaság felé történő átmenetet. Az Oroszország által kezdeményezett „energiaháború" még egyértelműbbé teszi, hogy a zöld megállapodás által kezdeményezett átalakulást jelentősen fel kell gyorsítani. A REPowerEU és az Európai Bizottság által javasolt egyéb kezdeményezések a zöld megállapodás ennek megfelelő kiigazítását szolgálják, de nem elég ambiciózusak.

([2]) HL C 486., 2022.12.21., 1. o.

2.3. A társadalmi dimenziót az energetikai átmenet részeként tervezett valamennyi intézkedésben figyelembe kell venni. Erre egyrészt azért van szükség, hogy ne kerüljön veszélybe a szükséges változtatások közvélemény általi elfogadása, valamint hogy biztosítható legyen az igazságos átmenet. Másrészt ez az átalakulás pozitív fejleményeket is lehetővé tesz a regionális gazdaságban, beleértve az új munkahelyek létrehozását ([3]) is, ami elősegíti az elfogadást. A civil társadalom képviselőjeként az EGSZB gyakran adott iránymutatást a polgárok bevonásának mikéntjéről, hogy azok részesülhessenek az igazságos átmenet előnyeiből. Sajnos ezeket az iránymutatásokat többnyire figyelmen kívül hagyták, ami megnehezítheti az elfogadást.

2.4. Az EGSZB úgy véli, hogy az európai gazdaság versenyképességét, különösen az ipart és az mkkv-kat mint a fenntartható innováció mozgatórugóit meg kell és meg lehet őrizni. Az intelligens energiafelhasználási koncepciók – például a virtuális erőművek – jelentős növekedési lehetőségeket kínálnak a kisebb vállalkozások számára. Mivel az mkkv-k a versenyképes, klímasemleges, körforgásos és inkluzív uniós gazdaság elérését célzó megoldás lényeges részét képezik, a megfelelő feltételeket célzott támogatási formákkal és keretfeltételekkel kell megteremteni és fenntartani. Erre a gazdasági növekedés és a minőségi munkahelyek biztosítása és létrehozása miatt van szükség.

2.5. Bár az EU élen jár a CO_2-kibocsátás csökkentésében, más szereplőket is be kell vonni az éghajlat-politikai fellépésekbe. Az Európai Uniónak fokoznia kell diplomáciai erőfeszítéseit, meg kell találnia az együttműködés új formáit, és többek között az együttműködési és kereskedelmi megállapodások révén meg kell győznie a harmadik országokat, hogy tegyenek többet a válság leküzdése érdekében. Az EU-nak ugyanakkor vitát kell folytatnia arról, hogy az ipari ellátási láncokat vissza kell-e helyeznie Európába a kínai beszállítóktól való függőség csökkentése érdekében – például a fényelektromos napelemmodul- és az akkumulátorágazatban –, és hogy ezzel egyidejűleg garantálnia kell-e a teljes mértékben fenntartható ellátási láncot, a szociálpolitika és az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében is.

2.6. A jelenlegi energia(ár)válság és az ellátás biztonságának, stabilitásának és kiszámíthatóságának hiánya óriási terhet ró az Európai Unióra. A válság kevésbé lenne súlyos, ha korábban célzottabb intézkedéseket hoztak volna, és például ha az EU a saját (például az európai energiaunióra vonatkozó) célkitűzéseit komolyabban vette volna. Az EGSZB üdvözli a REPowerEU-ról szóló közleményben és a REPowerEU tervben javasolt intézkedéseket, amelyek célja a zöld energiatermelés felélénkítése, a kínálat diverzifikálása és az orosz földgáz iránti kereslet csökkentése, mivel az előterjesztett megoldások összhangban vannak a zöld megállapodás és az európai energiaunió célkitűzéseivel. Az EGSZB véleménye szerint az elsődleges cél nem a függőségek diverzifikálása, hanem lehetőség szerint a „stratégiai energetikai függetlenség és autonómia" kell, hogy legyen. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy az EU-nak különösen óvatosnak kell lennie az orosz földgázt helyettesítő forrásokkal kapcsolatban, tekintettel azok környezetre gyakorolt hatására és az olyan harmadik országoktól való újabb függőségre, amelyek nem osztják az európai értékeket.

2.7. Az energiapiacok 2022. augusztusi helyzete egyértelművé tette, hogy nincs olyan energiaforrás, amely mindig 100 %-ban megbízható. Például a franciaországi atomerőművek jelentős része hónapok óta nincs rákapcsolva a hálózatra karbantartás, az éghajlatváltozás hatásai és egyéb problémák miatt. A széntüzelésű villamosenergia-termelés nemcsak jelentős hatást gyakorolt az éghajlati válságra, hanem közvetlenül szenved is annak következtében: az aszály miatt olyan alacsony a Rajna vízszintje, hogy már nem tudja ellátni a széntüzelésű erőműveket. Hasonló okokból immár a vízenergia is kevésbé stabil, amint az például Olaszországban is bebizonyosodott. Ezenkívül a földgáz, függetlenül attól, hogy gázként vagy folyékony formában szállítják-e, nemcsak káros az éghajlatra nézve, hanem jelentős geopolitikai kockázatokkal is jár. Más szóval, abban a diverzifikált és biztonságos energiaszerkezetben, amelyre most minden tagállam törekszik, a szélenergia és a napenergia stratégiai, életképes forrásnak tűnik az EU jövőbeli energiapolitikája szempontjából. E két energiaforrás ingadozásainak ellensúlyozása mindenekelőtt tárolólétesítményeket, emellett pedig zöld hidrogént igényel, amelyben a szél- és a napenergia hosszú távon „tárolható". Európa stratégiai autonómiája szempontjából az a döntő kérdés, hogy mennyi zöld hidrogént lehet előállítani Európában, és mennyit kell importálni. Az átalakulás idején is a relatív legmegbízhatóbb és éghajlati szempontból leghatékonyabb forrást kell kiemelnünk.

2.8. Az elmúlt évtizedek fejleményei, és nem utolsósorban a közelmúltbeli események felszínre hozzák a kibertámadásoknak, illetve a kritikus infrastruktúrák, például az energiahálózat és az erőművek elleni szabotázsnak a veszélyét. Ezen infrastruktúrák meghibásodása vagy károsodása súlyos ellátási hiányt okozhat és veszélyeztetheti a közbiztonságot. Kibertámadások és fizikai támadások célpontjává válhatnak olyan kritikus infrastruktúrák, mint a gáz- és

([3]) HL C 367., 2018.10.10., 1. o.

villamosenergia-hálózatok, a mélytengeri internetes kábelek, a part menti létesítmények, a szárazföldi szélerőműparkok és LNG-terminálok, a szén- és atomerőművek, a szállítás és a közlekedés, az egészségügyi szolgáltatások, a pénzügyek és a biztonság. Európában mindnyájunk érdeke, hogy jobban védjük ezt a kritikus infrastruktúrát. Az Uniónak jobban fel kell készülnie az ilyen jellegű támadások eshetőségére. Ezért az EGSZB kéri, hogy haladéktalanul kerüljön sor az eddig hozott intézkedések kritikai értékelésére, és készüljön átfogó stratégia az EU olyan fenyegetésekkel szembeni védelmére, mint a természeti katasztrófák, a fizikai támadások és a kibertámadások. Ezzel összefüggésben az EGSZB azt ajánlja, hogy az Unió stratégiai ágazataiba történő minden külföldi befektetés feleljen meg az EU biztonságpolitikájának.

2.9. Az EGSZB üdvözli a Szociális Klímaalap ([4]) létrehozását. Az EGSZB mindazonáltal meg van győződve arról, hogy az alap nem nyújt majd elegendő pénzügyi támogatást ahhoz, hogy felelősségteljesen szembe tudjunk nézni a társadalmi-gazdasági hatásokkal. Egy 27 tagállamot magában foglaló heterogén gazdasági térségben egy hatékony és igazságos kompenzációs mechanizmus kialakítása hatalmas kihívás, és szélesebb körű kísérő intézkedéseket és forrásokat igényel uniós és nemzeti szinten egyaránt.

2.10. A nagymértékű energiaár-emelkedés egyértelművé tette, hogy napjaink energiapiaca csak részben fenntartható. Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen az európai villamosenergia-kereskedelemben alkalmazott, határokon átnyúló költségalapú árképzésre hivatkozva kijelentette, hogy ez a rendszer már nem fog működni, ha a zöld villamos energia mennyisége tovább nő. Alapvető kérdéseket kell feltenni az energia jövőjéről, hogy biztosítsuk a környezetbarát, megfizethető és megbízható energiaellátást és az energiához való jogot. Az EGSZB úgy véli, hogy az energiapiac kialakításának és szabályozásának módját hozzá kell igazítani az uralkodó megújuló energiák új helyzetéhez, ugyanakkor meg kell teremteni az ipar, az mkkv-k és az egyes szereplők számára szükséges feltételeket, valamint új részvételi lehetőségeket kell teremteni a termelő-fogyasztók, a helyi energiaközösségek stb. számára, és ezzel egyidejűleg meg kell erősíteni a fogyasztók megfelelő védelmét. A piac átalakítása során különös figyelmet kell fordítani a kis piaci szereplők piacra jutását gátló strukturális akadályok elkerülésére. Ez vonatkozik például a kiegyenlítő energiához és adott esetben a kapacitáspiacokhoz való hozzáférésre, ami szükséges lehet az ellátásbiztonság garantálásához.

2.11. Annak érdekében, hogy az energiaárak a társadalom számára elfogadhatók és ismét versenyképesek legyenek, miközben utat nyitnak a megújuló energia használata területén az EU vezető szerepének további kiteljesítése felé, az EGSZB a megújuló energia területén az engedélyezési eljárások észszerűsítését és felgyorsítását szorgalmazza, mivel ezeket az eljárásokat tekintik a megújuló energiaforrások gyorsabb bevezetése előtt álló legfőbb akadálynak. Ugyanakkor jelentősen javítani kell a decentralizációs intézkedések, az energiaszövetkezetek és a termelő-fogyasztás valamennyi formájának keretfeltételeit.

2.12. Az EGSZB határozottan támogatja az Európai Bizottság gáztárolásra vonatkozó javaslatát és a gázkereslet csökkentésére irányuló összehangolt intézkedésekről szóló rendeletet. Kéri az intézményeket, hogy:

— ezt egy olyan rövid távú beruházási eszközzel egészítsék ki, amely a hidrogén felhasználására alkalmas infrastruktúrák, pl. rendszerösszekötők és tárolási lehetőségek fejlesztését támogatja,

— vegyék fontolóra a szomszédos harmadik országokban található gáztároló létesítmények használatát,

— készítsenek terveket az egyes tagállamok számára a regionális szinten kiegyensúlyozatlan tehermegosztás elkerülése érdekében.

2.13. Az EGSZB rámutat, hogy a centralizált és a decentralizált infrastruktúra párhuzamos fejlesztése problematikus, és fennáll a rossz beruházási döntések veszélye. Például az országos hidrogénvezeték-hálózat és az alacsony hőmérsékletű távfűtési hálózatok bővítése terén is léteznek egymással versengő felhasználási lehetőségek. Az EGSZB ezért arra szólított fel, hogy a beruházásbiztonság érdekében hozzák meg a megfelelő alapvető döntéseket ([5]).

([4]) HL C 152., 2022.4.6., 158. o.
([5]) Lásd: HL C 429., 2020.12.11., 85. o.

3. **Az energetikai átmenet mint átfogó stratégia uniós és nemzetközi összefüggésekben**

3.1. Az orosz agresszió globális geopolitikai válságot okozott, amely exponenciálisan növekvő hatást fejt ki mind a gazdasági egyensúlyra, mind pedig a globális energiabiztonságra. Több évtizedes energia-, védelmi és külkapcsolati politikákat kérdőjelezett meg, ami arra kényszerítette az EU-t, hogy újraértékelje mind a terveit, mind az eddig túlságosan bizonytalan fellépéseit a zöld és digitális átállással kapcsolatban, és hogy mérlegelje az orosz invázió és a kiszabott szankciók következményeit a világ folyamatos energetikai átalakulására nézve.

3.2. A harmadik országokból származó primerenergia-behozataltól való függés mára már közvetlenül fenyegeti az EU biztonságát és stabilitását. Ez az oka annak, hogy az Európai Bizottság gyorsan javaslatot tett egy sor olyan intézkedés elfogadására, amelyek az európai energiapolitikát a RePowerEU keretében a jelenlegi geopolitikai helyzethez igazítják. A földgázellátás biztonságáról és a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló rendeletre irányuló javaslat például a földgáztárolást kritikus energetikai infrastruktúraként sorolja be, és a földgáztároló létesítmények üzemeltetőire vonatkozó kötelező tanúsítást, valamint a földgáztárolók feltöltésére vonatkozó célkitűzéseket ír elő annak érdekében, hogy az EU visszavegye az irányítást energiapiaca felett. Az EGSZB üdvözli ezeket az intézkedéseket, amelyeknek valóban elő kell segíteniük, hogy az EU visszaszerezze az irányítást energiapiaca felett.

3.3. Ugyanakkor, tekintettel a jelenlegi politikai feszültségekre, az EGSZB szükségesnek tartja, hogy még aktívabban működjünk együtt olyan országokkal, amelyek képesek arra, hogy rövid távon energiaellátást biztosítsanak Európa számára, amíg a megújuló energiaforrások jelentős mértékű, az Európai Bizottság által előirányzott bővítése meg nem valósul. Ezen országok közé tartozik az Egyesült Államok, és különböző mértékben a dél-amerikai és az afrikai országok, amelyek rövid távon szükségessé vált fosszilistüzelőanyag-kivitelét tudásátadásnak és a megújuló energiaforrásokon alapuló technológiák fejlesztésének kell kísérnie, hogy ott is felgyorsulhasson az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése.

4. **Az energetikai átmenetet támogató környezet megteremtése**

4.1. *Közberuházások*

4.1.1. A növekvő villamosenergia-igény kielégítése és az éghajlat-politikai céljaink elérése érdekében a villamosenergia-hálózatba történő beruházásokat évi 55 milliárd euróra kell megduplázni, a tiszta termelőkapacitások kiépítésére szánt forrásokat pedig évi 75 milliárd euróra kell növelni ([6]). Ennek fényében az intelligens és megújuló energiarendszerekbe, valamint a tárolási infrastruktúrába történő közberuházásoknak nagy jelentősége van az ellátás biztonsága, az energiaszegénység leküzdése, a megfizethető árak és a minőségi munkahelyek teremtése szempontjából.

4.1.2. Az EGSZB – az ECO/569 jelű véleménnyel ([7]) összhangban – ismételten javasolja, hogy a termelékenység, valamint a jövő nemzedékek jólétét szolgáló társadalmi és ökológiai alap megőrzése érdekében a közberuházásokhoz alkalmazzák az „aranyszabályt”, feltéve, hogy sem a középtávú költségvetési stabilitás, sem az euro értéke nem kerül veszélybe.

4.1.3. A magánbefektetők bevonásával történő vegyes finanszírozás csak akkor jöhet szóba, ha biztosított, hogy az odaítélés átlátható legyen, ne legyenek titoktartási záradékok, és a közszférának ne legyenek indokolatlan költségei az állami finanszírozáshoz képest. Az indokolt többletköltségek tekintetében teljes átláthatóságra van szükség. Ezért még fontosabb, hogy a jogokat és a kötelezettségeket egyértelműen meghatározzák az ilyen vegyes finanszírozási modellekben, tisztázzák a felelősségi kérdéseket, és hatékony és gyors konfliktusrendezési rendszert biztosítsanak a hosszú távú többletköltségek és a kedvezőtlen felelősségi kérdések elkerülése érdekében.

4.1.4. Az energetikai rendszerek és infrastruktúra jövőbeli kialakításával kapcsolatban az EGSZB többször hangsúlyozta annak fontosságát, hogy valamennyi fogyasztó – háztartások, vállalkozások és energiaközösségek – aktívan részt vegyen az intelligens energiarendszerek fejlesztésében, és ösztönzőket teremtsenek ahhoz, hogy a civil társadalom részt vehessen az energetikai átalakulásban. Nyilvánvaló, hogy teljesen alábecsülik a magánszemélyek, a mezőgazdasági termelők, a városok,

([6]) Az Eurelectric villamosenergia-ipari szövetség következtetése.
([7]) HL C 275., 2022.7.18., 50. o.

az mkkv-k vagy a helyi energiaközösségek szerepét az intézkedések finanszírozásában. Az EGSZB rámutat például arra, hogy Németországban a telepített kapacitások több mint 90 %-át nem a nagy energiaszolgáltatók létesítették. Nem dolgoztak ki stratégiát e nyilvánvalóan meglévő potenciál és hajlandóság kihasználására.

4.1.5. Az európai energiajog nem ismeri el az éghajlatváltozás mérséklését a hálózati szabályozás céljaként. Ennek eredményeképpen a nemzeti szabályozó hatóságok is nehezen tudják oly módon ösztönözni a villamosenergia-elosztóhálózatok átalakítását, bővítését és korszerűsítését, hogy azok megfeleljenek a klímasemlegesség követelményeinek. Az európai energiajognak ezért kifejezetten meg kell említenie a klímasemlegességet a hálózati szabályozás egyik céljaként.

4.1.6. Az Európai Bizottság helyesen mutat rá arra, hogy az állami beruházások magánberuházásokat mozgósíthatnak és kell is, hogy így tegyenek. A REPowerEU azonban nem foglalkozik a vonatkozó állami források refinanszírozásával. Ennek megszervezéséhez az egyik megközelítés a fosszilis erőforrások támogatásának eltörlése lenne, de mérlegelni lehetne azt is, hogy megadóztatják a súlyos olaj- és gázválságból származó hatalmas, váratlan nyereséget, amelyből különösen a nagy olajtársaságok profitáltak. Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az energiaipari vállalatok rendkívül magas nyeresége és ezzel párhuzamosan az energiaszegénységnek az energiaár-robbanások okozta szélesedése miatt társadalmi szempontból egy veszélyes puskaporos hordón ülünk. Az EGSZB javasolja, hogy ezeket a nyereségeket adók segítségével fölözzék le és adják tovább pénzügyi kompenzáció formájában az energiafogyasztóknak, például a hátrányosabb anyagi helyzetű háztartásoknak vagy az energiaigényes vállalatoknak, és használják fel a megújulóenergia-termelés bővítéséhez, illetve a szükséges hálózati infrastruktúra fejlesztéséhez, különösen mivel egyes tagállamokban erről már eszmecsere zajlik vagy megvalósítása folyamatban van. Az EGSZB szerint annak érdekében, hogy ne tartsuk vissza az energiavállalatokat attól, hogy alacsony szén-dioxid-kibocsátású megoldásokba fektessenek be, az ilyen adókat nagyon érzékenynek kell tekinteni. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy további késedelem nélkül tegyen javaslatot a vonatkozó intézkedésekre.

4.1.7. Az ellátási politikát olyan infrastruktúrának kell kísérnie, amely lehetővé teszi a villamos energia és a földgáz megfelelő áramlását az európai piacon, és garantálja a hálózat stabilitását. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy különös figyelmet kell fordítani a hálózatbővítés kiemelt közérdekként való meghatározására, az éghajlat-politika szabályozási célként való szerepeltetésére és általában véve a megújuló energiák és a villamosenergia-hálózat tervezésének jobb összehangolására. Itt feltétlenül szükség van európai uniós jog szerinti konkrét előírásokra.

4.2. *Éghajlati alkalmazkodási alap*

4.2.1. A természeti katasztrófákra való reagálást szolgáló jelenlegi uniós mechanizmus az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA). Az EUSZA rendelkezésére álló éves költségvetés azonban eltörpül a közelmúlt természeti katasztrófái által okozott károk hatalmas költségei mellett ([8]), ezért jelentősen növelni kell azt. A zöld energiára való átállást szolgáló uniós finanszírozás jelentősebb, de nem elegendő ahhoz, hogy fedezze az EU jelenlegi, zöld energetikai autonómia iránti sürgős igényét.

4.2.2. Az EGSZB szerint az EU-nak új finanszírozási mechanizmusra van szüksége, amely azonnali és jelentős támogatást nyújthat a tagállamoknak ilyen vészhelyzetek esetén. Az EGSZB ezért egy új éghajlati alkalmazkodási alap létrehozását javasolja. Az ehhez szükséges forrást a meglévő uniós alapokból, nevezetesen a Kohéziós Alapból és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből kellene átirányítani, de azt észszerűsített és koherens módon ezen az új alapon keresztül kellene kezelni.

4.2.3. A finanszírozási környezet korszerűsítése során a meglévő programok hatókörét is ki lehetne terjeszteni, forrásaikat növelni lehetne, és a Next Generation EU lehetne az új finanszírozási eszköz modellje. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy új forrásokra lehet szükség az előttünk álló hatalmas kihívások kezeléséhez. Az új „saját forrásokat” azonban úgy kell kialakítani, hogy a hátrányos helyzetű csoportokra ne háruljanak további terhek. Ezenkívül azok nem akadályozhatják a gazdasági fejlődést.

4.2.4. Elengedhetetlen, hogy az éghajlati alkalmazkodási alap, amely inkább a gyors és sürgős válaszlépésekre jön létre, összhangban működjön az átfogó uniós éghajlat-, környezet- és energiapolitikával, amely hosszú távon csökkenteni fogja a sürgősségi válaszlépések szükségességét, és megvédi az emberiséget és a természeti környezetet.

([8]) Ez Németországban 2021-ben megdöbbentő összeget, 80 milliárd eurót tett ki.

4.3. *A technológiák támogatása*

4.3.1. A feldolgozóipar zöld átállásához a megújuló energiák elegendő mennyiségű, stabil és megfelelő keverékére van szükség, hogy sikeresen megvalósítható legyen a villamosítás és a tiszta hidrogén előállítása. A tárolási technológiák kifejlesztése folyamatban van, és a digitalizáció által kínált lehetőségeket teljes mértékben kihasználják. Ezért továbbra is jelentős szükség van kutatásra és fejlesztésre.

4.3.2. A liberalizáció kezdete óta csökken a villamosenergia-ipari vállalatok beruházási teljesítménye. A dekarbonizációs technológiák kutatására és fejlesztésére irányuló állami beruházások aránya az EU-ban alacsonyabb, mint az összes többi jelentős gazdaságban, ami veszélyezteti az EU versenyképességét a kulcsfontosságú jövőbeli technológiák terén. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen stratégiai beruházási tervet, és ösztönözze a tagállamokat a tiszta energia fejlesztésére rendelkezésre álló források optimális és hatékony felhasználására. Ugyanez vonatkozik a villamosenergia-hálózatba történő beruházásokra is.

4.3.3. A dekarbonizációhoz az ipari tevékenységek mélyreható átalakítására lesz szükség (a következő 30 évben). Bár számos alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológia létezik, azok technológiai készenléti szintje (TRL ([9])) alacsony. Ambiciózus technológiai ütemtervekre lesz szükség ezen áttörést jelentő technológiák bővítéséhez és széles körű alkalmazásához, és az EU-nak az éghajlatváltozási és innovációs alapokon keresztül elő kell mozdítania az innovációt.

4.3.4. Vitathatatlan, hogy a jövőben a zöld hidrogén hozzájárul a biztonságos ellátású európai energiarendszerhez. Az EGSZB ennek kapcsán felhívja a figyelmet a hidrogénstratégiáról ([10]) és az energiarendszer integrációjának stratégiájáról ([11]) szóló véleményeire.

4.4. *Az mkkv-k támogatása* ([12])

4.4.1. A mikro-, kis- és középvállalkozások – legyenek akár hagyományos vállalkozások, családi vállalkozások vagy kereskedők, szociális vállalkozások, kézművesek vagy szabadfoglalkozásúak (a továbbiakban: mkkv-k) – a versenyképes, klímasemleges, körforgásos és inkluzív uniós gazdaság felé vezető megoldás alapvető részesei, feltéve, hogy ennek feltételeit széles körben megteremtik és fenntartják. Az mkkv-knak előnyük származik abból, hogy javítják saját környezeti teljesítményüket, továbbá szakértelmet és megoldásokat nyújtanak más vállalkozásoknak, a polgároknak és az állami szektornak. Az EGSZB elismeri és kiemeli az mkkv-k sokféleségét és eltérő szükségleteit, ugyanakkor kéri, hogy a legkisebbek és a legkiszolgáltatottabbak kapjanak különös figyelmet.

4.4.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az mkkv-k sürgős támogatásra szorulnak a zöld átállás lehető legjobb megértése és kezelése érdekében. Az EGSZB széles körű és célzott tájékoztatást és figyelemfelkeltő intézkedéseket szorgalmaz, amelyeket az Európai Bizottság és a tagállamok összehangoltan és egymást kiegészítő módon hajtanak végre az üzleti szervezetekkel, a kamarákkal, a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel együtt. Ezzel szemben az mkkv-k által az uniós gazdasági ágazat zöld átállását elősegítő új technológiák és innovatív megoldások terén játszott fontos szerepet is ki kell emelni, és figyelembe kell venni a finanszírozási programok támogathatósági kritériumaiban.

4.4.3. Az EGSZB arra kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel az mkkv-k zöld beruházásait azáltal, hogy támogató, kiszámítható és ösztönző szabályozási környezetet alakítanak ki, ideértve a zökkenőmentes engedélyezési eljárásokat és a megterhelő adminisztratív feladatok elkerülését is, valamint azáltal, hogy az mkkv-k különböző csoportjainak eltérő igényeihez igazodóan gyors, könnyű, egyszerű és nyomon követhető hozzáférést biztosítanak a finanszírozáshoz.

4.4.4. Az mkkv-k erőforrás-hatékonyságának javítása érdekében az EGSZB „körforgásos központok” (H4C) létrehozását javasolja a különböző régiókban. Ez várhatóan erősíteni fogja az ágazatokon átnyúló együttműködést a vállalkozások között, és elő fogja segíteni az új gyakorlatok és eljárások kifejlesztését, beleértve az új technológiák demonstrálását is. A közbeszerzési eljárásoknak az EU-ban mindenhol magukban kell foglalniuk az éghajlattal kapcsolatos, szociális és egyéb minőségi kritériumokat. Ez elősegíti az mkkv-k innovációját, és megkönnyíti számukra a közbeszerzési szerződésekhez való hozzáférést. Az mkkv-k szervezeteinek, a kamaráknak, a tudományos köröknek, a szociális partnereknek és más érdekelt feleknek a folyamat szerves részét kell képezniük.

([9]) TRL: a technológiai készenléti szintek egy skála különböző pontjain helyezkednek el, és adott technológia fejlődését vagy kiforrottságának szintjét mérik.
([10]) HL C 123., 2021.4.9., 30. o.
([11]) HL C 123., 2021.4.9., 22. o.
([12]) HL C 486., 2022.12.21., 1. o.

4.4.5. Az EGSZB szoros együttműködésre ösztönöz az oktatási szolgáltatók és az mkkv-k között a zöld átálláshoz szükséges kompetenciákat és készségeket – többek között az alkalmazottak és a vállalkozók továbbképzése és átképzése révén – biztosító képzés formálásában. Az EGSZB ezenkívül szorgalmazza az mkkv-k innovációs tevékenységeinek támogatását a többi vállalkozással és azok szervezeteivel, valamint a kamarákkal, az egyetemekkel és a kutatóhelyekkel való együttműködés ösztönzése és megkönnyítése révén.

5. **Az igazságos és inkluzív átmenet általános előmozdítása**

5.1. *Igazságos átmenet*

5.1.1. A „igazságos átmenet" olyan intézkedéseket és szociálpolitikai beavatkozásokat foglal magában, amelyek a fenntartható, karbonsemleges gazdaság és termelési rendszer felé való átmenetet kísérik. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az igazságos átmenet nem csupán az átmenet finanszírozásáról szól. Magában foglalja továbbá a munkavállalói jogok védelmének, a tisztességes munka, a minőségi munkahelyek és a szociális biztonság megteremtésének, a demokratikus részvétel (többek között vállalati szinten történő) megerősítésének célját, valamint az európai vállalkozások versenyképességének fenntartását, illetve további növelését, és minden szinten, különösen regionális szinten konkrét intézkedéseket követel meg.

5.1.2. Az ökológiai modernizáció és a klímasemleges Európa felé vezető ipari forradalom által különösen érintett kulcsfontosságú ágazatokban a foglalkoztatás jelentős változásokkal néz szembe, amelyek miatt az átképzés és a magas színvonalú zöld munkahelyekbe történő oktatási beruházások elengedhetetlenek. Ennek fényében a korszerű tudásátadás és az oktatási jogok ugyanolyan fontosak, mint a nők műszaki szakmákban való elfogadásának folyamatos előmozdítása.

5.1.3. Az „Irány az 55!" intézkedéscsomagban meghatározott intézkedések és különböző átmeneti szakaszok hatalmas változásokat eredményezhetnek a gazdaságban, és társadalmi zavarokat idézhetnek elő. Ezért az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a NEKT-ek értékelésekor több figyelmet fordítson a méltányos átállást szolgáló stratégiák megfelelőségére, és elsősorban az alábbi célok teljesülését vizsgálja:

— a munkahely-változtatás megkönnyítése,

— a dekarbonizáció miatt munkájukat elvesztő munkavállalók támogatása (minden elveszett munkahely helyett legalább egy másik, azonos értékű munkahelyet kell létrehozni),

— a megújuló energiaforrásokból, valamint a villamosenergia-termelésben való részvétel és részesedés új formáiból fakadó regionális gazdasági potenciál feltárása,

— az energiaszegénység elleni hatékony küzdelem.

5.1.4. Az EGSZB szoros együttműködésre ösztönöz a képzési szolgáltatók és a vállalkozások között a gazdaság zöld átállásához szükséges kompetenciákat és készségeket – többek között az alkalmazottak és a vállalkozók továbbképzése és átképzése révén – biztosító képzés alakításában.

5.1.5. Az EGSZB emlékeztet a korábbi véleményeiben kifejtett meggyőződésére ([13]): nem elég az, ha a társadalmi és regionális kohézióból és az újjáépítési segélyekből származó forrásokat úgy használjuk fel, hogy azok hozzájáruljanak az éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez és az energetikai átmenethez. Az éghajlat- és energiapolitikát is úgy kell megterveznünk, hogy az elősegítse a társadalmi és regionális kohéziót. Már léteznek ilyen stratégiák, mint például Portugáliában és Görögországban a korábbi barnaszénbányászati területeken a napelemes rendszerek kiépítésére irányuló projektek vagy Litvániában a nagyon célirányos támogatás a termelő-fogyasztók számára. De ezek a példák nem nevezhetők általános gyakorlatnak vagy széles körben elterjedtnek.

5.2. *A magánberuházások előmozdítása*

5.2.1. Az egyes tagállamoknak a megújuló energiaforrások alulról felfelé építkező fejlesztésére irányuló programokra van szükségük, amelyek elengedhetetlenek az energetikai átalakuláshoz, és jelentősen befolyásolják a szolgáltatott energia minőségét és mindenekelőtt az árát. A (nemzeti villamosenergia-hálózatokból származó) energia árának emelkedése miatt már most is megfigyelhető az a tendencia, hogy egyénileg elégítik ki azon vállalkozások energiaszükségletét, amelyek

([13]) Lásd: HL C 47., 2020.2.11., 30. o. és HL C 62., 2019.2.15., 269. o.

számára a zöld energia túlélési tényezővé vált. Számos vállalat már most is dinamikusan beruház saját megújuló energiájába és hőforrásaiba. Mivel ezek a források olcsóbbak, vonzóak a helyi vállalatok és közösségek számára is, amelyek felhasználhatják a villamosenergia-hálózatba betáplált többletenergiát. Sajnálatos módon a rendszerek Európa számos részén fejlesztésre szorulnak, és jelenleg nincsenek felkészülve számos új létesítmény befogadására. Ezenkívül nagyon gyakran jobb lenne, ha ezek a magánberuházások nemcsak egyetlen vállalat igényeire összpontosítanának, hanem a helyi közösségek számára is előnyökkel járhatnának.

5.2.2. Úgy tűnik, hogy a megújulóenergia-ágazat fejlődésében problémát jelent az ágazat rendkívül rövid idő alatt bekövetkezett dinamikus energiaigény-növekedése, ami nagy kihívás elé állítja a tagállamok hazai villamosenergia-rendszereit, a hálózat korszerűsítésére és a rendszerek átviteli kapacitásának növelésére irányuló jelentős beruházások ellenére. Európának most helyi energiaközösségeket kell kialakítania, ahol a helyi önkormányzatok meghatározó szerepet játszanak a beruházások terén. Ezek úgynevezett energiaszövetkezetek, amelyeket lakók részvételével hoztak létre, és amelyeket gyakran helyi befektetési alapok finanszíroznak. A helyi társadalmak energetikai átalakulásba való bevonásának ez a formája biztosítja a szóban forgó kezdeményezések támogatását, és minimálisra csökkenti a helyi termelő, elosztó vagy átviteli létesítmények elhelyezkedésével szembeni társadalmi ellenállás kockázatát.

5.2.3. Az ilyen kezdeményezéseket a lehető leghamarabb be kell építeni az uniós szabályozásokba, és az ilyen típusú beruházások számára kidolgozott állami finanszírozási rendszerrel kell támogatni őket. Ebben az esetben a közepes és kisfeszültségű vezetékek villamosenergia-hálózaton belüli kereskedelmi hasznosítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a hálózati infrastruktúra magánbefektetők részvételével is kiépíthető legyen. A civil fotovoltaikus technológiák fejlődése jól mutatja a társadalom és a vállalkozók nagy beruházási potenciálját. Az e területre vonatkozó megfelelő jogszabályok megoldanák mind a finanszírozási problémákat, mind pedig az ilyen beruházásoknak a villamosenergia-rendszerhez való kapcsolásával összefüggő kérdéseket.

5.3. *Energiaszegénység*

5.3.1. Az EU-nak és tagállamainak abszolút prioritásként kell kezelniük az energiához való egyenlő hozzáférés megfizethető áron történő biztosítását és az energiaellátás biztonságát. Az energiaárak megugrása miatt Európa-szerte egyre több uniós polgárt és fogyasztót érint az energiaszegénység. Az energiaszegénységgel már korábban is küzdő fogyasztók helyzete tovább romlik, azokat a fogyasztókat pedig, akiknek korábban nem okozott gondot az energiaszámlák kifizetése, most a szegénységbe süllyedés veszélye fenyegeti.

5.3.2. A kérdés jelentőségére tekintettel az EGSZB sürgeti az EU-t, hogy mozdítsa elő az energiaszegénység közös megközelítését. Jelenleg minden tagállam saját kritériumai alapján határozhatja meg az energiaszegénység fogalmát, a közös megközelítés hiánya pedig olyan helyzetet eredményezhet, amelyben az Európai Bizottság nem tudja megfelelően értékelni a helyzetet, a tagállamok pedig eltérően értelmezik a fogalmat, és ezért különbözőképpen reagálnak. Az energiahatékonysági irányelv átdolgozására irányuló javaslatban szereplő meghatározás és az Európai Energiaszegénységi Megfigyelőközpont által korábban kidolgozott mutatók jó kiindulási alapot jelentenek. A kérdés sürgősségére való tekintettel az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk egy olyan közös megközelítést, amely lehetővé teszi az energiaszegénység konkrét közös értelmezését és a statisztikai adatok gyűjtését.

5.3.3. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az energiaszegénység hosszú távú enyhítése érdekében fontosak a méltányos és hatékony energiaellátásba történő beruházások. Ennek elérése érdekében fontos biztosítani, hogy a megújuló energiaforrásokba és az energiahatékonyságba, valamint az átfogó épületfelújításokba történő beruházások támogassák a legalacsonyabb jövedelmű csoportokat. A termelő-fogyasztók csak akkor érhetik el a „stratégiai autonómiát” saját maguk számára vagy egy másokkal létrehozott közösség részeként, ha biztosítják, hogy az anyagilag nehezebb helyzetben lévő háztartások rendelkezzenek eszközökkel a szükséges beruházásokhoz. Végső soron ez az energiaszegénység leküzdésének leginkább fenntartható módja.

5.3.4. Ebben az összefüggésben az EGSZB emlékeztet arra az álláspontjára, mely szerint meg kell akadályozni a kétszintű energetikai társadalmat. Nem történhet meg, hogy csak a kellő pénzügyi erőforrásokkal és technológiai eszközökkel rendelkező háztartások húzzanak hasznot az energetikai átalakulásból, de a költségeket az összes többi háztartásnak kelljen viselnie. Az EGSZB ezért támogatja az energiahatékonysági irányelv végrehajtását célzó ösztönzőket és eszközöket a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók és háztartások megsegítésére, és rámutat arra, hogy a távfűtésre/távhűtésre vonatkozó ambiciózus célok ronthatják a szociális lakhatási feltételeket. Az EGSZB ezért örvendetesnek tartja a Szociális Klímaalap létrehozására irányuló javaslatot, továbbá a tagállamok eltérő helyzetének figyelembevétele érdekében kéri, hogy tartsák tiszteletben az „igazságos átmenet” elvét.

5.3.5. Mivel az energiaszegénység az általános szegénységben gyökerezik, alapvetően fontos az is, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok továbbra is a szegénység általános csökkentésére összpontosítsanak. Ez a válság rávilágít arra, hogy folyamatosan javítani kell a foglalkoztatáshoz való hozzáférést és a társadalmi befogadást, biztosítani kell a megfelelő életszínvonalat, és elő kell segíteni a gazdasági növekedést a tagállamokban.

5.4. *Vidéki térségek*

5.4.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a vidéki területeken az energetikai átmenetre és a digitalizációra vonatkozó kombinált stratégia mindeddig nem kapta meg az elvárt szintű figyelmet és támogatást. Kéri az Európai Bizottság „Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára" című közleményében foglaltak gyors végrehajtását, valamint az érdekelt felek mozgósítását az uniós Vidékfejlesztési Paktum révén.

5.4.2. Az EGSZB többször is rámutatott arra, hogy az energetikai átmenet (a nagy, központosított termelési létesítményekről a decentralizáltabb struktúrákra való áttérés) valódi lehetőségeket kínál a vidéki területeken az új bevételi források és új munkahelyek teremtésére ([14]). Az EGSZB ebben a tekintetben is rendkívül csalódott az Európai Bizottság és a tagállamok által eddig előterjesztett elképzelések miatt.

5.4.3. Ezért el kell ismerni és ki kell aknázni a helyi és regionális energiaközösségek szerepét a közösségfejlesztéssel együtt végbemenő igazságos energetikai átmenet érdekében, a polgárok, a helyi önkormányzatok és az mkkv-k önkéntes összefogásával létrejövő helyi energiaközösségek kialakítása és bővítése révén, a társadalmi és gazdasági előnyök növelése céljából.

5.4.4. Az EGSZB következésképp úgy véli, hogy az energetikai átmenet támogatásához alapvető követelmény a digitális technológiák bevezetése a vidéki területeken. A vidéki energiarendszernek decentralizáltnak kell lennie, ami azt jelenti, hogy nagy szükség van a több és jobb összekapcsoltságra, ami önmagában is digitális technológiák bevezetését teszi szükségessé a kereslet és a kínálat összehangolása, valamint a hatékony energiaáramlás biztosítása érdekében.

6. **Részletes megjegyzések**

6.1. A stabil ipari bázis megőrzése az EU-ban biztosítja a jólétet, a minőségi munkahelyeket és az európai társadalom felé tett, az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló kötelezettségvállalást. Az európai iparnak Európában kell beruháznia, mind a K+F+I-t, mind a gépeket és berendezéseket érintően, hogy megmaradjon versenypozíciója. Ehhez megfelelő szabályozási keretre van szükség.

Az energiaipar a gazdaság igen jelentős ágazata. Ez a szegmens azzal a sajátossággal bír, hogy meghatározó mozgatórugója a gazdaság más ágazatainak. Az energiaügy azonban minden szempontból sztereotipizált ágazat a nemek tekintetében, ahol a férfiak erőfölényben vannak, ami jelentős foglalkoztatási egyenlőtlenségekhez vezet a férfiak és nők között mind a magán-, mind az állami energiaszektorban ([15]).

Az EGSZB a következőket ajánlja:

— az egyenlőségre vonatkozó meglévő jogszabályok megerősítése és végrehajtása mind európai, mind nemzeti szinten,

— egyenlő képzési feltételek megteremtése az energia területéhez kapcsolódó szakmákban a tagállamokban és európai szinten, valamint egy „Európai TTMM-tanulmányok Szakkollégiumának" létrehozása,

— a munkaerőpiaci egyenlőség biztosítása az energiaágazatban a nők előtt álló lehetőségek feltárása révén, ugyanakkor annak megakadályozása, hogy az energetikai és a digitális átmenet csapdát jelentsen a nők karrierjének és bérének tekintetében; valamint az európai energiaipari vállalatok egyenlőségével kapcsolatos társadalmi párbeszéd és kollektív megállapodások kialakítása.

Kelt Brüsszelben, 2022. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

([14]) HL C 367., 2018.10.10., 1. o.

([15]) Az ENSZ 5., 7. és 8. sz. fenntartható fejlődési célkitűzése; Joy Clancy, University of Twente, *„Give women a chance: engendering the energy supply chain"* (Adjunk esélyt a nőknek: a nemi szempont érvényesítése az energiaellátási láncban).

MELLÉKLET

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították:

2.6. pont

A következőképpen módosítandó:

Szekcióvélemény	Módosítás
A jelenlegi energia(ár)válság és az ellátás biztonságának, stabilitásának és kiszámíthatóságának hiánya óriási terhet ró az Európai Unióra. A válság kevésbé lenne súlyos, ha korábban célzottabb intézkedéseket hoztak volna, és például ha az EU a saját (például az európai energiaunióra vonatkozó) célkitűzéseit komolyabban vette volna. Az EGSZB üdvözli a REPowerEU-ról szóló közleményben és a REPowerEU tervben javasolt intézkedéseket, amelyek célja a zöld energiatermelés felélénkítése, a kínálat diverzifikálása és az orosz földgáz iránti kereslet csökkentése, mivel az előterjesztett megoldások összhangban vannak a zöld megállapodás és az európai energiaunió célkitűzéseivel. Az EGSZB véleménye szerint az elsődleges cél ***nem a függőségek*** diverzifikálása***, hanem*** lehetőség szerint a „stratégiai energetikai függetlenség és autonómia" kell, hogy legyen. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy az EU-nak különösen óvatosnak kell lennie az orosz földgázt helyettesítő forrásokkal kapcsolatban, tekintettel azok környezetre gyakorolt hatására és az olyan harmadik országoktól való újabb függőségre, amelyek nem osztják az európai értékeket.	A jelenlegi energia(ár)válság és az ellátás biztonságának, stabilitásának és kiszámíthatóságának hiánya óriási terhet ró az Európai Unióra. A válság kevésbé lenne súlyos, ha korábban célzottabb intézkedéseket hoztak volna, és például ha az EU a saját (például az európai energiaunióra vonatkozó) célkitűzéseit komolyabban vette volna. Az EGSZB üdvözli a REPowerEU-ról szóló közleményben és a REPowerEU tervben javasolt intézkedéseket, amelyek célja a zöld energiatermelés felélénkítése, a kínálat diverzifikálása és az orosz földgáz iránti kereslet csökkentése, mivel az előterjesztett megoldások összhangban vannak a zöld megállapodás és az európai energiaunió célkitűzéseivel. Az EGSZB véleménye szerint az elsődleges cél ***a források*** diverzifikálása ***és*** lehetőség szerint a „***nyitott*** stratégiai energetikai függetlenség és autonómia" ***biztosítása*** kell, hogy legyen. Az EGSZB arra figyelmeztet, hogy az EU-nak különösen óvatosnak kell lennie az orosz földgázt helyettesítő forrásokkal kapcsolatban, tekintettel azok környezetre gyakorolt hatására és az olyan harmadik országoktól való újabb függőségre, amelyek nem osztják az európai értékeket. ***Ugyanakkor a jelenlegi helyzetben meg kell őriznünk minden működő energiaforrásunkat, mivel most nem a helyettesítő források környezetre gyakorolt lehetséges hatásai, hanem az energiahiány és az áramkimaradások jelentik a veszélyt. Nem szabad, hogy elvesszen az európai energiapiacot jelenleg ellátó energiatermelési kapacitás.***

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette: 77

Ellene: 113

Tartózkodott: 14

4.3.1. pont

A következőképpen módosítandó:

Szekcióvélemény	Módosítás
A feldolgozóipar zöld átállásához a megújuló energiák elegendő mennyiségű, stabil és megfelelő keverékére van szükség, hogy sikeresen megvalósítható legyen a villamosítás és a ***tiszta*** hidrogén előállítása. A tárolási technológiák kifejlesztése folyamatban van, és a digitalizáció által kínált lehetőségeket teljes mértékben kihasználják. Ezért továbbra is jelentős szükség van kutatásra és fejlesztésre.	A feldolgozóipar zöld átállásához a megújuló energiák elegendő mennyiségű, stabil és megfelelő keverékére van szükség, hogy sikeresen megvalósítható legyen a villamosítás és a hidrogén előállítása. A tárolási technológiák kifejlesztése folyamatban van, és a digitalizáció által kínált lehetőségeket teljes mértékben kihasználják. Ezért továbbra is jelentős szükség van kutatásra és fejlesztésre.

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette: 92

Ellene: 112

Tartózkodott: 9

4.3.4. pont

A következőképpen módosítandó:

Szekcióvélemény	Módosítás
Vitathatatlan, hogy a jövőben a ***zöld*** hidrogén hozzájárul a biztonságos ellátású európai energiarendszerhez. Az EGSZB ennek kapcsán felhívja a figyelmet a hidrogénstratégiáról ([1]) és az energiarendszer integrációjának stratégiájáról ([2]) szóló véleményeire. ([1]) HL C 123., 2021.4.9., 30. o. ([2]) HL C 123., 2021.4.9., 22. o.	Vitathatatlan, hogy a jövőben a hidrogén hozzájárul a biztonságos ellátású európai energiarendszerhez. Az EGSZB ennek kapcsán felhívja a figyelmet a hidrogénstratégiáról ([1]) és az energiarendszer integrációjának stratégiájáról ([2]) szóló véleményeire. ([1]) HL C 123., 2021.4.9., 30. o. ([2]) HL C 123., 2021.4.9., 22. o.

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette: 92

Ellene: 112

Tartózkodott: 9

1.4. pont

A következőképpen módosítandó:

Szekcióvélemény	Módosítás
A lehető legpontosabban meg kell határozni és széles körben ismertté kell tenni a megújuló energiák terén rendelkezésre álló európai potenciált, hogy ezáltal közös álláspontot alakíthassunk ki az energiaimporttól való függetlenség mértékével kapcsolatban. Különösen a fűtési és a közlekedési ágazat villamosítását, valamint az EU-n belül előállított ***zöld*** hidrogén szükségességét kell figyelembe venni.	A lehető legpontosabban meg kell határozni és széles körben ismertté kell tenni a megújuló energiák terén rendelkezésre álló európai potenciált, hogy ezáltal közös álláspontot alakíthassunk ki az energiaimporttól való függetlenség mértékével kapcsolatban. Különösen a fűtési és a közlekedési ágazat villamosítását, valamint az EU-n belül előállított hidrogén szükségességét kell figyelembe venni.

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette: 92

Ellene: 112

Tartózkodott: 9

1.6. pont

A következőképpen módosítandó:

Szekcióvélemény	Módosítás
Ugyanakkor rövid- és akár középtávú intézkedésekre is szükség lesz az Oroszországból érkező energiaellátás kiesésének kompenzálásához. A cseppfolyósított földgáz (LNG) behozatala az egyik ilyen intézkedés. Az EGSZB azonban fontosnak tartja, hogy ez ne hozzon létre a fosszilis tüzelőanyagoktól való újabb hosszú távú függést. Ezt előre figyelembe kell venni a beruházási ciklusban. Összességében a cél ***nem a függőségek*** diverzifikálása, ***hanem*** a lehető legmagasabb szintű „stratégiai ***autonómia***” ***elérése***.	Ugyanakkor rövid- és akár középtávú intézkedésekre is szükség lesz az Oroszországból érkező energiaellátás kiesésének kompenzálásához. A cseppfolyósított földgáz (LNG) behozatala az egyik ilyen intézkedés. Az EGSZB azonban fontosnak tartja, hogy ez ne hozzon létre a fosszilis tüzelőanyagoktól való újabb hosszú távú függést. Ezt előre figyelembe kell venni a beruházási ciklusban. Összességében a cél ***a források*** diverzifikálása ***és ezzel párhuzamosan az egy importőrtől való nagyfokú függőség csökkentése annak érdekében, hogy elérjük*** a lehető legmagasabb szintű ***nyitott*** „stratégiai ***autonómiát***”.

A módosító indítványról tartott szavazás eredménye:

Mellette: 77

Ellene: 113

Tartózkodott: 14